

Kamer der Volksvertegenwoordigers.

VERGADERING VAN 21 DECEMBER 1926.

Ontwerp van amnestie voor zekere politieke misdrijven.

TOELICHTING.

MIJNE HEEREN,

De onderteekenaars van bijgaande voorstel voor amnestie zijn van oordeel dat het oogenblik gekomen is om onze vergevingsgezindheid uit te strekken tot zekere misdrijven van politieke aard, gedurende den oorlog gepleegd tegen de veiligheid of de instellingen van het land.

Het inzicht is in geen deele de bedoelde wanbedrijven te verontschuldigen of te vergoelijken, evenmin de daders in eere te herstellen tegenover het gerecht, dat in zijne uitspraken zou hebben gefaald. De opvattingen omtrent de oorzaken en den ernst van de gepleegde feiten kunnen uiteenloopen evenzeer als de meening aangaande de ongelijkmatigheid der uitgesproken veroordeelingen, zonder dat men van zienswijze verschille over de wenschelijkheid om de door een breed opgevatte amnestie voor de politieke misdrijven de rust in het land en de verzoening van een zeker aantal burgers met onze nationale instellingen te bevorderen.

Wat wij voorstellen is ten andere geen nieuwigheid. De bijzondere strengheid, met welke in tijden van oorlog of omwenteling de Openbare Macht pleegt optreden om de veiligheid en de inwendige orde van het Staatsleven te vrijwaren tegenover iederen aanslag, vindt haar natuurlijk evenwicht in de bereidwilligheid met welke de latere gevolgen van de uitgesproken straffen en tuchtmaatregelen worden weggenomen, zoodra het gevaar voor den Staat verdwenen is. Het is een traditie welke bij alle beschaafde volkeren wordt geëerbiedigd en welke over het algemeen niet alleen tot eer maar evenzeer tot voordeel strekt van de macht die ze met onbevangenheid toepast.

Ook de jongste wereldoorlog gaf in bijna alle landen van Europa aanleiding tot onrechtmatig verzet, tot politieke wandaden en tot geweldplegingen. Bijna overal werd reeds op ruime wijze amnestie verleend, en het kan verwondering baren dat België zoo lang gewacht heeft om zijne grootmoedigheid te toonen. Weliswaar heeft de Regeering zich in de meeste gevallen niet ontoegankelijk getoond voor menschelevendheid waar het gold de vrijlating der veroordeelden en velen onder hen genoten ook het voordeel van genademaatregelen, maar het is in het belang van het land zelf om, in een breeden geest, eindelijk de uitgesproken straffen zelf *uitedooven* en de betrokkene personen opnieuw tot een normaal burgerleven in onze nationale gemeenschap toe te laten.

Zooals reeds hooger werd gezegd, wordt in dit voorstel beoogd amnestie voor de politieke misdrijven, en meer bijzonder voor de misdrijven welke gepleegd werden in verband met den taalstrijd. Indien in zekere mate ook andere veroordeelden van de voorgestelde amnestiemaatregelen zullen kunnen genieten, is zulks enkel het gevolg van de onmogelijkheid om een goeden wettekst op te stellen, die een juiste scheiding maakt tusschen de politieke veroordeelden en deze welke voor niet politieke handelingen gestraft werden krachtens dezelfde bepalingen van ons strafwetboek. Wij zullen ons dienaangaande nog nader verklaren.

Indien op dit punt nadruk wordt gelegd, is het niet omdat de onderteekenaars onverzoenlijk zouden staan tegenover elk amnestievoorstel ten gunste van niet-politieke veroordeelden voor oorlogsmisdrijven. Zij zullen integendeel ieder ontwerp van dien aard, bijzonder zoo het oud-strijders betreft, met welwillendheid onderzoeken, maar het kwam hun billijk en doelmatig voor om op afzonderlijke wijze de politieke misdrijven te behandelen, alhoewel ons strafwetboek dit onderscheid niet openlijk erkent.

Het zou inderdaad onrechtvaardig zijn de politieke veroordeelden op eene lijn te stellen met hen die verraad gepleegd hebben uit laag winstbejag. Men moge met het oog op de veiligheid van den Staat de gepleegde handelingen nog zoo gevaarlijk en met het oog op den tragischen toestand waarin het land zonder zijne schuld gebracht werd, het gedrag van de veroordeelden nog zoo strafbaar vinden, hun drijfveren behoeven niet noodzakelijk als onteerend te worden beschouwd. Geen geldzucht maar blind idealisme heeft hen in opstand gebracht tegen het land en zoo deze omstandigheid de strafwaardigheid van het misdrijf niet wegneemt, het is nochtans begrijpelijk dat zij ten voordeele van de veroordeelden meespreekt bij de openbare opinie, en redelijk dat zij ook door de Wetgevende Kamers wordt in aanmerking genomen.

Men verlieze bovendien niet uit het oog dat hij de beteugeling van de politieke oorlogsmisdrijven en bepaaldelijk van het activisme groote ongelijkheid tusschen de uitspraken van de hoven en rechtbanken heeft geheerscht. Feiten welke aanvankelijk met doodstraf of met levenslangen dwangarbeid werden bestraft, werden na eenigen tijd slechts met een korte gevangeniszetting beteugeld, of zelfs met een vrijspraak afgedaan. Dezelfde ongelijkheid die bestaan heeft tusschen het begin en het einde van de repressie, heeft ook geheerscht tusschen de rechtbanken naar gelang de plaats waar ze zetelden. Het feit dat aanvankelijk de beoordeeling van het activisme werd opgedragen aan de militaire rechtbanken, dan wanneer zij normaal gesproken tot de bevoegdheid der gewone hoven en rechtbanken behoorde heeft deze verwarring nog vermeerderd.

Vooral in het Vlaamsch gedeelte van het land wordt op een afdoende amnestiemaatregel aangedrongen en zal een gunstig onthaal van dit voorstel een heilzaam uitwetsel vinden. Ook buiten de kringen welke met het activisme hebben gesympathiseerd, zelfs bij Vlamingen die op gevaar voor hun vrijheid het activisme onder de bezetting met beslistheid hebben bekampt, wordt sedert geruimen tijd met ongeduld naar een afdoenden maatregel van amnestie verlangd.

Immers men kan door de overtuiging niet te niet doen dat de wijze waarop het activisme onmiddellijk na den oorlog werd bekampt, niet vrij was van vooringenomenheid tegenover de Vlaamsche Beweging in het algemeen. De stemming van onderhavig voorstel zal er zonder twijfel worden beschouwd als een welkom en voldoende bewijs dat de openbare atmosfeer langzamerhand gezuiverd geraakt van zekere vooringenomenheden welke na den oorlog een milde oplossing van

het taalprobleem hebben onmogelijk gemaakt en wie den toestand der gemoederen in het Vlaamsch land kent zal het voordeel daarvan voor 's lands zedelijke sterkte niet onderschatten.

De bedoeling van het voorstel is amnestie te verleenen aan al diegenen welke veroordeeld werden voor politieke misdrijven; zonder eenige andere uitzondering als deze bedoeld onder artikel 5.

Men kan zich afvragen of het niet wenschelijk ware geweest de voordeelen van de amnestie te beperken tot diegenen, welke zich tegensprekelijk aan het oordeel van onze rechtbanken hebben onderworpen. De onderteekenaars van dit ontwerp zijn van oordeel dat het voor een gedeeltelijke amnestie te laat is. Enkele jaren geleden zou men het als natuurlijk hebben beschouwd dat slechts de minst zware gevallen van activisme zouden geamnestieerd worden en dat alleen zij er het voordeel zouden van genieten, die den moed hebben gehad tegenover de rechtbanken over hunne daden te verantwoorden. Maar de oorlog is thans reeds negen jaar voorbij en de zonderlinge ontwikkeling van de naoorlogsche gebeurtenissen heeft zoowel op de gedachten, de gevoelens als op de onderlinge verhoudingen der volkeren een onverwachten invloed gehad. Het zou niets baten om thans nog een halve amnestie toetepassen en van het oogenblik dat men algemeene amnestie wil voor hen die tegensprekelijk veroordeeld werden, zou het enkel een voor onze rechtbanken en hoven hinderlijke proceduur worden om de uitgewekenen, die van de amnestie willen genieten, eerst te dwingen nog een omweg langs de gerechtszaal of de kamer van inbeschuldigingstelling te maken.

Uitzondering werd alleen gemaakt voor de activisten die, zooals in artikel 5 wordt voorgesteld, ofwel het Belgisch burgerrecht niet bezitten ofwel na de oorlogsverklaring van 4 Augustus 1914 een openbaar ambt hebben bekleed in een vroeger vijandig land. De eerste beperking ligt voor de hand. Vreemdelingen die ons land in zijn zedelijk wezen aantasten terwijl het tegen buitenslandsch geweld moet worstelen om zijn bestaan, kunnen op onze gastvrijheid of onze grootmoedigheid geen aanspraak maken en doen best zich buiten onze grenzen te houden indien zij met de harde hand van het gerecht niet in aanraking wenschen te komen. Maar de tweede beperking vraagt een verklaring. Zij werd ingegeven door een gevoel dat bij vele parlementairen, die overigens amnestie genegen zijn, heerscht dat wanneer een veroordeelde onder den oorlog of na den wapenstilstand in één der vroeger vijandige landen een openbaren dienst heeft aanvaard zulks moet beschouwd worden niet alleen als een bezwarende omstandigheid, maar bovendien als een bijzonder teeken van vervreemding of vijandschap tegenover het eigen land. Uit de parlementaire bespreking zal nader blijken of deze beperking dient te worden gehanhaafd of nader omschreven.

Zooals we reeds hooger deden uitschijnen was het geen gemakkelijke zaak om, met het oog op amnestie de politieke veroordeelden aftescheiden van de anderen die op grond van dezelfde strafbepalingen werden gevonnist. De strafwet inderdaad kent het specifiek politiek misdrijf niet, nog minder het onderscheid tusschen het misdrijf uit winstbejag en dat zonder berekeningen van materieelen aard bedreven. En is slechts één artikel van welke gezegd kan worden dat het meer bijzonder de onderdrukking van het activisme op het oog had en wel artikel 118bis dat als besluit-wet door de Regeering te Sint-Adresse werd uitgevaardigd. Maar het zou tot weinig hebben geleid alleen de veroordeelingen te amnestieeren welke krachtens artikel 118bis werd gevelde. De meeste activisten, vooral onmiddellijk na den wapenstilstand, werden veroordeeld niet alleen op grond van artikel 118bis maar van verschillende andere artikelen die betrek-

king hebben op de veiligheid van den Staat. Sommigen onder hen werden zelfs uitsluitend op deze artikelen, buiten 118bis, veroordeeld. De amnestie moest dus ook tot de misdrijven tegen deze artikelen worden uitgebreid. Om echter niet meteen de amnestie toetekennen aan misdadigers, welke in onze oogen niet op dezelfde behandeling aanspraak mogen maken, werd de amnestie voor de misdrijven gepleegd tegen deze artikelen alleen verleend wanneer de uitgesproken gevangenisstraf niet de drie jaar te boven gaat. Wanneer de veroordeelde echter terzelfdertijd gestraft werd op grond van artikel 118bis wordt de beperking van duur opgeheven. Wij geven toe dat zuiver theoretisch gesproken deze begunstiging van veroordeelden, wier misdrijf tegen een artikel meer aandruischt, vreemd kan aandoen, maar uit het bovenstaande blijkt de reden duidelijk : artikel 118bis is in onze oogen de voornaamste toetsteen om de politieke gestraften van de andere te schiften en het was dus logisch de amnestie te veralgemeenen wanneer artikel 118 als grond van veroordeeling aanwezig is.

Tusschen de personen, welke van deze amnestie zullen genieten, bevinden zich enkele gewezen beambten of ambtenaren van openbare besturen. Onderhavig voorstel herstelt ze niet in hun vroegere betrekking. Het sluit evenwel ook de mogelijkheid daartoe niet uit. De kwestie van de bestuurlijke amnestie ligt buiten de grenzen van dit voorstel. Zij hoort eigenlijk tot de bevoegdheid van de uitvoerende macht. Zou echter het Parlement ze eenmaal willen beslechten dan zal een andere wet daarvoor noodig zijn.

In het vertrouwen dat hun voorstel bij de Wetgevende Kamers een gunstig onthaal zal genieten, veroorloven zich de onderteekenaars een spoedige behandeling te wenschen.

FRANZ VAN CAUWELAERT.

Chambre des Représentants.

SÉANCE DU 21 DÉCEMBRE 1926.

Proposition de loi amnistiant certains crimes et délits contre la sûreté de l'État.

DÉVELOPPEMENTS.

MESSIEURS,

Les signataires de la présente proposition sont d'avis que le moment est venu pour prendre des mesures de clémence à l'égard de certains délits politiques commis pendant la guerre contre la sûreté ou les institutions de l'État.

Leur but n'est point d'excuser en quoi que ce soit ces délits ni de réhabiliter les auteurs devant la justice qui serait considérée comme ayant erré dans ses jugements. L'on peut d'ailleurs différer d'opinion sur les causes et la gravité des faits de même que sur la mesure inégale des jugements prononcés, sans être en désaccord au sujet de l'opportunité de favoriser la paix intérieure du pays et la réconciliation d'un certain nombre de nos concitoyens avec nos institutions nationales au moyen d'une généreuse amnistie pour les délits politiques.

Nous n'innovons d'ailleurs pas. La rigueur exceptionnelle avec laquelle les pouvoirs publics ont l'habitude de sévir en temps de guerre ou de révolution pour réprimer toute atteinte à la sécurité et à l'ordre intérieur de l'État, trouve son contre-poids naturel dans la générosité avec laquelle les suites des condamnations et des mesures disciplinaires sont effacées dès que le danger a disparu. C'est une tradition en usage chez tous les peuples civilisés. Elle honore autant qu'elle renforce le pouvoir qui sait en user sans préventions.

La dernière guerre mondiale, elle aussi, a donné lieu dans presque tous les pays de l'Europe à des résistances illicites, à des délits politiques ainsi qu'à des actes de violence criminelle. La plupart de ces pays ont déjà appliqué dans une large mesure l'amnistie et l'on peut s'étonner que la Belgique ait tardé si longtemps à faire preuve de sa magnanimité. Il est vrai que le Gouvernement ne s'est pas montré inaccessible à des sentiments humanitaires. De nombreux condamnés ont en effet bénéficié d'une mise en liberté provisoire; d'autres ont obtenu des mesures de grâce. Mais il est dans l'intérêt du pays d'effacer enfin d'un geste large, les dernières conséquences pénales de ces condamnations et de permettre aux personnes intéressées de reprendre leur place normale dans notre communauté nationale.

Comme nous le disions plus haut, cette proposition n'a pour but que l'amnistie pour délits politiques, et plus spécialement pour les infractions ayant quelque rapport avec la question des langues. Si d'autres condamnés pourront

bénéficier dans une certaine mesure de l'amnistie que nous proposons, c'est uniquement à cause de l'impossibilité dans laquelle les auteurs se sont trouvés de formuler un texte adéquat qui fasse la démarcation rigoureuse entre les condamnés politiques et ceux qui, condamnés en vertu des mêmes dispositions du Code pénal, le furent cependant pour des motifs non politiques. Nous nous expliquerons plus amplement à ce sujet.

Si nous attirons l'attention sur ce côté de la question, ce n'est pas que les signataires de cette proposition soient des adversaires irréductibles de toute amnistie en faveur des condamnés pour les délits non politiques. Ils examineront avec bienveillance tout projet de cette nature, surtout s'il s'agit d'anciens combattants; mais il leur a paru équitable et logique de traiter les délits politiques séparément, quoique notre Code pénal n'établisse pas clairement cette distinction.

Il serait en effet injuste de placer les condamnés politiques sur une même ligne que ceux qui ont trahi pour réaliser des bénéfices déshonorants. En effet, quelle qu'ait été la gravité de leurs actes à l'égard de la sécurité de l'État, quelque sévère que soit la condamnation que nous prononçons sur leur conduite par rapport aux conditions tragiques où le pays se débattait malgré lui, nous ne pouvons pas être indifférents au fait que les motifs qui les ont inspirés ne sont pas infamants, comme ceux d'un malfaiteur que guide une vile cupidité. Leur révolte contre le pays a été surtout le fruit d'un idéalisme aveugle.

Si cette circonstance n'enlève pas au fait son caractère délictueux, il est cependant compréhensible qu'elle constitue, dans l'opinion publique, un élément en faveur des condamnés et il est équitable que le Parlement en tienne compte.

En outre, que l'on ne perde pas de vue que, dans la répression des délits politiques commis pendant la guerre, et spécialement dans la répression de l'activisme, il a régné une grande inégalité entre les jugements des cours et tribunaux. Des faits qui, au lendemain de l'armistice, furent frappés de la peine de mort ou des travaux forcés à perpétuité, ne furent réprimés quelque temps après, que d'un court emprisonnement, ou même donnèrent lieu à des acquittements. La même inégalité qui régna entre le début et la fin de la répression, exista aussi entre les tribunaux selon les endroits où ils siégèrent. La circonstance qu'au début on chargea les tribunaux militaires de juger les affaires relatives à l'activisme, alors que normalement la question était de la compétence des cours et tribunaux ordinaires, a ajouté encore à la confusion.

C'est surtout dans la partie flamande du pays que l'on insiste en faveur d'une mesure d'amnistie complète et c'est là aussi que l'adoption de cette proposition produira des effets bienfaisants. Même en dehors des milieux qui sympathisèrent avec l'activisme, même parmi les Flamands qui, au risque de leur liberté, combattirent avec énergie l'activisme pendant l'occupation, on désire depuis longtemps, avec impatience, une mesure d'amnistie définitive. On ne peut y détruire le sentiment que la façon dont on a réprimé l'activisme ne fut pas exempte de certaine partialité à l'égard du mouvement flamand en général et l'adoption de cette proposition y sera considérée, sans aucun doute, comme une indication heureuse que les préventions qui ont rendu impossible après la guerre une solution généreuse du problème des langues disparaissent peu à peu de notre atmosphère publique. Ceux qui connaissent l'état des esprits dans le pays flamand ne méconnaissent pas l'influence bienfaisante de ce fait pour la vigueur morale du pays.

Le but de la proposition est d'accorder l'amnistie à tous ceux qui furent

condamnés pour délits politiques, sans autre exception que celle prévue à l'article 5.

On peut se demander s'il n'eût pas été désirable de limiter le bénéfice de l'amnistie à ceux qui se sont soumis, contradictoirement, au jugement de nos tribunaux. Les signataires de cette proposition estiment qu'il est trop tard pour se contenter d'une amnistie partielle. Il y a quelques années, on aurait trouvé naturel de n'amnistier que les cas d'activisme les moins graves et de n'en accorder le bénéfice qu'à ceux qui eurent le courage de répondre de leurs actes devant nos tribunaux.

Mais la guerre est finie depuis neuf ans déjà et le développement singulier des événements de l'après-guerre a eu sur les idées et les sentiments autant que sur les relations entre les peuples, une influence inattendue. Il ne servirait de rien d'accorder encore maintenant une demi-amnistie, et dès que l'on veut l'amnistie générale pour ceux qui furent contradictoirement condamnés, il faut reconnaître que ce serait seulement imposer à nos Tribunaux et Cours un embarras inutile que de contraindre ceux qui ont quitté le pays et qui veulent bénéficier de l'amnistie, à faire d'abord un détour par la salle d'audience ou la chambre des mises en accusation.

Nous n'avons prévu qu'une exception, celle des activistes qui, ainsi qu'il est dit à l'article 5, ou bien ne sont pas de nationalité belge, ou bien ont occupé un emploi public dans un pays ex-ennemi, après le 4 août 1914. Les motifs qui justifient la première restriction, sont évidents. Les étrangers qui portent atteinte à la force morale de notre pays, alors que celui-ci est engagé dans une lutte à mort pour défendre son existence contre la violence étrangère, ne peuvent faire appel ni à notre hospitalité ni à notre générosité. Qu'ils restent loin de chez nous s'ils désirent éviter la main sévère de la justice! La seconde restriction exige une explication. Elle fut inspirée par un sentiment que l'on rencontre chez nombre de membres du Parlement qui sont cependant favorables à l'idée de l'amnistie : lorsqu'un condamné a accepté au cours de la guerre ou après l'armistice, dans un des pays ex-ennemis, une fonction publique, il faut voir dans cet acte, non seulement une circonstance aggravante, mais, en outre, une preuve particulière de désaffection ou d'hostilité à l'égard de la Patrie. La discussion au Parlement nous dira s'il importe de maintenir ou de préciser cette restriction.

Comme nous l'avons dit plus haut, il n'était pas facile de faire la distinction, en vue de l'amnistie, entre les condamnés politiques et les autres, qui avaient été jugés sur le pied des mêmes dispositions pénales. En effet, la loi pénale ne connaît pas le délit politique proprement dit, encore moins, la distinction entre le délit commis dans un but de lucre et celui commis pour des motifs d'ordre moral. Il n'y a qu'un seul article dont on peut dire qu'il a visé plus spécialement la répression de l'activisme, c'est l'article 118bis, promulgué par le Gouvernement de Sainte-Adresse sous la forme d'arrêté-loi. Mais on n'aurait pas obtenu grand résultat, en accordant seulement l'amnistie pour les condamnations prononcées en vertu de cet article. La plupart des activistes furent condamnés, surtout au lendemain de l'armistice, non seulement en vertu de l'article 118bis, mais aussi en vertu de plusieurs autres articles relatifs à la sûreté de l'État. Certains d'entre eux furent même condamnés uniquement en vertu de ces articles, à l'exclusion de l'article 118bis. Il fallait donc étendre également l'amnistie aux délits visés par ces articles. Mais pour ne pas accorder simultanément l'amnistie à des criminels qui, à nos yeux, ne méritent pas le même traitement, l'amnistie pour les crimes commis contre ces articles n'est

accordée que lorsque la peine d'emprisonnement ne dépasse pas trois ans. Toutefois, si l'intéressé fut en même temps condamné en vertu de l'article 118bis, la restriction de la durée est supprimée. Nous voulons bien reconnaître que, d'un point de vue purement théorique, cette faveur accordée à des condamnés, dont le crime est prévu par plus d'articles du Code que celui des condamnés non amnistiés, peut paraître étrange. Mais la raison en est clairement exposée dans ce que nous venons de dire. Nous estimons que l'article 118bis est la pierre de touche pour faire le départ des condamnés politiques et des autres; et, dès lors, il nous a paru logique de généraliser l'amnistie, lorsque la condamnation a été prononcée en vertu de l'article 118bis.

Parmi ceux qui pourront jouir de cette amnistie, il se trouve un certain nombre d'anciens fonctionnaires et agents des administrations publiques. La présente proposition de loi ne les rétablit pas dans leur situation antérieure, tout en n'excluant pas cette possibilité. La question de l'amnistie administrative dépasse les limites de notre proposition de loi. Elle est plutôt de la compétence du pouvoir exécutif. Néanmoins si le Parlement voulait résoudre cette question, une nouvelle proposition de loi serait nécessaire.

Dans l'espoir que leur proposition sera accueillie favorablement par les Chambres, les auteurs se permettent de souhaiter qu'elle vienne en discussion dans un délai rapproché.

FRANS VAN CAUWELAERT.

CHAMBRE
des Représentants.

KAMER
der Volksvertegenwoordigers.

Proposition de loi amnistiant certains crimes et délits contre la sûreté de l'État.

ARTICLE PREMIER.

L'amnistie est accordée :

a) Pour les infractions prévues aux articles 104, 105, 109, 110 et 118bis du Code pénal et commises avant le 4 août 1919;

b) Pour les infractions prévues aux articles 115, § 4, 117 et 121bis du Code pénal et commises avant le 4 août 1919, dans les cas où leurs auteurs ont été condamnés concurremment pour infraction à l'article 118bis;

c) Pour les autres infractions commises avant la même date, aux articles énumérés sous le litt. b, quand elles n'ont pas été punies de peines privatives de la liberté pour une durée de plus de trois ans.

ART. 2.

Pour les cas prévus à l'article 1er, littéra c, les chambres du conseil ou de mise en accusation peuvent déclarer l'action publique éteinte, lorsqu'elles estiment que les faits incriminés ne comportent pas des condamnations dépassant la limite fixée au dit littéra pour l'application de l'amnistie.

ART. 3.

L'amnistie ne restitue pas au condamné les décorations, titres, grades,

Wetsvoorstel tot verleenig van amnestie voor sommige misdaden en wanbedrijven gepleegd tegen de veiligheid van den Staat.

EERSTE ARTIKEL.

Amnestie wordt verleend :

a) Voor de misdrijven voorzien bij de artikelen 104, 105, 109, 110 en 118bis van het Wetboek van Strafrecht en gepleegd vóór 4 Augustus 1919;

b) De misdrijven voorzien bij de artikelen 115, § 4, 117 en 121bis van het Wetboek van Strafrecht, en gepleegd vóór 4 Augustus 1919, in de gevallen waarin hunne daders tegelijkertijd werden veroordeeld wegens overtreding van artikel 118bis;

c) Voor de overige misdrijven, vóór denzelfden datum gepleegd, tegen de onder litt. b vermelde artikelen, wanneer zij niet werden gestraft met vrijheidsstraffen van meer dan drie jaar.

ART. 2.

In de gevallen voorzien bij het eerste artikel, littéra c, kunnen de raadkamers of de kamers van inbeschuldigingstelling de openbare rechtsvordering voor vervallen verklaren, wanneer zij oordeelen dat de ten laste gelegde feiten geen veroordeelingen medebrengen, welke de bij gezegde littéra bepaalde grens voor de toepassing van amnestie overschrijden.

ART. 3.

De amnestie geeft aan den veroordeelde de hem ontnomen eereteekens,

fonctions, emplois et offices publics, titels, graden, openbare ambten, betrekkingen en bedieningen niet terug.

ART. 4.

L'amnésie ne peut être opposée ni aux droits de l'État ni à ceux de tiers. Les amendes et frais de justice qui ont été payés ne sont pas restitués.

ART. 5.

Seuls les Belges peuvent réclamer le bénéfice de la présente loi. En sont exclus également les Belges qui, entre le 4 août 1914 et la date de publication de la présente loi ont occupé un emploi public dans un pays ex-ennemi.

ART. 4.

De amnestie kan niet aangevoerd worden noch tegen de rechten van den Staat noch tegen die van derden. De reeds gekweten geldboeten en gerechtskosten worden niet teruggegeven.

ART. 5.

Alleen de Belgen kunnen het voordeel van deze wet opeischen. Worden van dit voordeel uitgesloten, de Belgen welke, in het tijdsverloop tusschen 4 Augustus 1914 en den datum van de bekendmaking dezer wet, in een vroeger vijandig land, een openbare betrekking hebben bekleed.

FR. VAN CAUWELAERT.

E. SOUDAN,

JULES BOEDT,

M. SOMERHAUSEN,

PH. VAN ISACKER.